

Misjonsinformasjonen fra Madagaskar i Norsk Misjonstidende

AV TORE LAUGERUD

Gjennom misjonærinstruksene § 14 pålegges den enkelte misjonær i Det Norske Misjonsselskap «å betrakte det som en del av sin misjonsoppgave å nære og øke misjonsinteressen i hjemlandet, og han skal derfor ha oppmerksomheten henvendt på å sende hjem til selskapet beretninger fra livet og arbeidet der ute».

Instruksen ser det altså slik at informasjonen er av grunnleggende betydning for selve misjonsarbeidet. Gjennom den næres og økes misjonsinteressen, og slik blir det også mulig å nå stadig lenger ut med evangeliet. Det er misjonæren som pålegges dette ansvaret, fordi det til sist bare er han/hun som har den nødvendige nærkontakt – og dermed forutsetning – for å formidle et bilde av arbeidet som er noenlunde fullstendig og i mest mulig overensstemmelse med virkeligheten.

Dette er den ene siden av saken. På den annen side gis misjonæren ingen nærmere retningslinjer for sin informasjonsvirksomhet, og da arbeidsoppgavene er mange og krevende, blir informasjonen et «overskuddsforetakende» – noe en bedriver i den grad lyst og krefter og innsikt strekker til utover de mer nærliggende og presserende gjøremål. Dette siste kan neppe bli annerledes, men nettopp av den grunn synes det nødvendig å rette søkelyset mot det informasjonsbilde vi skaper ut fra visse retningslinjer og målsetninger.

Hensikten med denne undersøkelsen er kort og godt, gjennom statistisk materiale og vurdering av dette, å gi en oversikt over misjonsinformasjon fra Madagaskar i Norsk Misjonstidende (NMT). Nå har vår misjonsinformasjon minst to viktige adressatgrupper til, nemlig misjonsselskapets offisielle informasjonstjeneste som sørger for videreformidling av innkommet stoff til forskjellige fora, samt massemedia generelt, f.eks. lokalaviser,

menighetsblad, dagspresse osv. Jeg har her valgt å begrense undersøkelsen til NMT av arbeidsmessige grunner, og fordi dette etter mitt syn er og blir vårt viktigste informasjonsorgan. Jeg har forsøkt å gi et dokumentert overblikk over hva det skrives om og hva det ikke skrives om — og i noen grad også over hvordan det skrives. Nå bidrar ikke dette av seg selv til å gjøre informasjonen «bedre», men det synes å være et viktig og nødvendig skritt for å komme videre. Så langt en kan se er hovedsvakheten ved vår informasjon at den fungerer for tilfeldig. Dette er forståelig og naturlig ut fra det som er sagt ovenfor, men ikke desto mindre er det noe det kan gjøres noe med.

Vi har valgt oss ut fem årganger av NMT — årgangene 1967, 1972, 1976, 1977 og 1978 — fordi vi har villet få fram et mest mulig riktig bilde av hvordan det informeres *pr. i dag*, og samtidig har villet forsøke å registrere eventuelle forskyvninger og tendenser i utviklingen av informasjonsbildet i løpet av siste 10-års periode.

1. Mengden av Madagaskar-stoff i NMT:

Felt:	1967	1972	1976	1977	1978 ^{xx}	Sum
Japan	54	48	82	108	67	359
Kamerun	38	31	58	45	52	224
Hong Kong	18	10	16	19	16	79
Sør-Afrika	21	11	24	8	8	72
Brasil	-	-	16	27	25	68
Etiopia	-	10	25	13	11	59
Thailand	-	-	9	11	10	30
Taiwan	1	4	8	10	3	26
Tanzania	8	-	-	-	-	8
Sum andre felt	140	114	238	241	192	925
MADAGASKAR	59	69	65	92	82	367
Totalt	199	183	303	333	274	1292

^{xx} På grunn av leveringsfrist har desembernummerne av NMT *ikke* rukket å komme med i tallene for 1978. Det gjelder også de følgende statistikker.

Merknader: I disse tallene er regnet med alle artikler, både små og store, som bringer informasjon fra feltene i en eller annen form. Stoff fra de faste spaltene «Rundturen» (meldinger, minneord, gratulasjoner o.l.) og «Den vide verden» (internasjonalt kirke-/misjons og samfunnsstoff) er ikke regnet med, selv om man i begge disse spaltene finner en god del stoff fra arbeidsfeltene «våre». Dette stoffet er helt og holdent redaksjonens sak, mens vi først og fremst er interessert i å undersøke hvordan det informeres utefra.

Kommentar: Det mest påfallende er den sterke stilling Japan-informasjonen har, — det informeres omtrent like mye fra Japan som fra Madagaskar, som er det desidert største arbeidsfelt. Dette understreker hva vi innledningsvis påpekte — at informasjonstjenesten i stor grad beror på den enkelte misjonærs «private initiativ». Ellers synes tallene «normale», og gir neppe store overraskelser.

Tallet under rubrikken «totalt» gir grunnlag for en del interessante observasjoner. En merker seg den sterke stigningen i totaltallet for artiklene fra misjonsfeltene i løpet av tiårsperioden. I 1967 var dette tallet 199, i 1972 bare 183, mens man i de tre siste åra har fått en voldsom stigning med 333 i 1977 som en foreløpig topp. Dette er særlig påfallende da NMT hadde det samme sideantall i alle disse årgangene, 24 s., bortsett fra i 1972 da ca. halve årgangen hadde sidetallet 32! Vi har altså i de tre siste åra fått en kraftig økning av stoff fra NMS's misjonsfelter i forhold til annet stoff, og det kan være interessant å se litt på hva slags stoff denne økningen har gått ut over. Omfanget av det alminnelige forkynnelser/oppbyggelsesstoffet synes å ha vært temmelig konstant. Derimot brakte 1967-årgangen svært mye internasjonalt, kirkelig stoff *utenom* stoffet fra misjonsfeltene. Dette gjaldt både stoff fra europeisk og amerikansk kirkelig og fra de unge kirker. Dette ga NMT i dette tidsrommet et sterkt *internasjonalt*, ekumenisk (i ordets egentlige forstand) preg, som en ikke gjenfinner i noen av de andre årgangene vi har undersøkt. Fra 1967 til 1972 sank antallet artikler fra misjonsfeltene noe, samtidig som hjemmearbeidet synes å ha fått en noe sterkere plass. Det mest påfallende er at det internasjonale, kirkelige stoffet som preget perioden rundt 1967 i sterk grad var blitt borte i 1972. I stedet ble *annonsestoffet* sterkt utvidet. Opp til 11 s. med annonser kan man finne i et nummer — og 7-10 s. var det vanlige. Det som hovedsaklig har skjedd fra 1972 til i dag, er at annonsestoffet er blitt kraftig beskåret og at reportasjer fra misjonsfeltene «våre» har fylt opp det meste av denne plassen.

Vi skal ikke gå mer i detaljer om dette her, heller ikke ta opp noen diskusjon om i hvilken grad utviklingen har vært positiv — ev. negativ — ba-

re påpeke at disse observasjonene synes å vise at bevisst redaksjonell linje også har betydelig innvirkning på det informasjonsbilde vi til en hver tid skaper — ikke bare misjonærene som «stoffleverandører» (det har vært redaktørskifte mellom hver av de tre undersøkte «periodene» 1967, 1972 og 1976/77/78). Skal informasjonen bli «bedre» — og det bør man jo alltid tilstrebe — er det ikke bare nødvendig at misjonærene som er hovedbidragsytere gjøre sitt — men at det også kommer i gang en samtale mellom oss og misjonsbladene/informasjonsstjenesten om dette. Hvordan mener NMT selv at de forskjellige stoffgrupper bør veies mot hverandre, hva mener de om stoffet de mottar utefra, hvilke retningslinjer og målsetninger mener de misjonsinformasjonen bør tilstrebe å følge osv. Med dette skal invitasjonen bare være gitt, og vi vender tilbake til temaet vårt: Madagaskarinformasjonen.

2. Hvem skriver om Madagaskar:

Gruppe	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Misjonærer i tjeneste	40	60	45	71	71	287
NMT's redaksjon	8	4	8	7	6	33
Tidligere misjonærer	6	2	7	6	-	21
Besøkende	4	0	1	3	2	10
Gassiske medarbeidere	0	2	3	1	3	9
Andre	1	1	1	4	-	7
Totalt	59	69	65	92	82	367

Merknader: I 1976 og i 1977 ble det skrevet henholdsvis 6 og 4 artikler av Øyvind Dahl, som i deler av begge disse åra var knyttet til NMT's redaksjon. Vi har allikevel valgt å telle hans artikler med under rubrikken «tidligere misjonærer».

Når det gjelder intervjuer er det intervjuerne som i denne tabellen er blitt registrert som «artikkelforfattere». En oversikt over intervjuobjektene vil en finne i tabellen nedenfor.

Kommentarer: Den sterke økningen i informasjonen fra Madagaskar i 1977/78 skyldes i hovedsak at misjonærene grep oftere til pennen. Særlig har artikkelserien «NMS på Madagaskar» (12 art. i 1977, 7 art. i 1978)

trukket godt opp. Hvorvidt økningen er et blaff eller indikerer en tendens som vil vedvare vil framtida vise.

Ellers merker en seg at «besøkende» skrev 4 lange artikler i 1967. Dette hadde sammenheng med 100-års jubileet for den gassisk-lutherske kirka, hvor det også var til stede en gruppe tilreisende fra Norge. Siden har denne gruppa så godt som ikke levert bidrag inntil de to siste åra. Dette har sammenheng med at det i det siste har blitt mer og mer vanlig at hjemmearbeidere i misjonen eller misjonsvenner/slektninger får eller tar reiser til misjonsfeltene. Sannsynligvis vil denne kategorien bidragsyttere la høre enda mer fra seg i tida som kommer.

Det mest bemerkelseverdige ved tabellen er i hvor liten grad gassiske medarbeidere kommer til orde. Dette er særlig påfallende da hele vårt misjonsarbeide de siste åra er blitt integrert i den gassisk-lutherske kirka, og da våre gassiske medarbeidere overtar stadig flere «posisjoner» i kirka. En kan bare beklage at det informasjonsbilde vi skaper utefra ikke i tilstrekkelig grad har reflektert dette. Det betyr ikke at NMT har unnlatt å informere om den utviklinga som har skjedd. Men det faktum at gassiske medarbeidere ikke i større grad kommer direkte fram i spaltene bidrar til å gjøre informasjonsbildet svært misjonærsentrert — hvilket igjen bidrag til å skape et skjevt helhetsbilde, et helhetsbilde som forskyver den gassisk-lutherske kirkas faktiske virkelighet pr. i dag. Beklagelig er det også ikke minst fordi det folk og den kirke vi arbeider i forblir fjerne og ukjente — all misjonærinformasjon til tross — for misjonsfolket, slik at en virkelig fellesskapsfølelse og likeverdighetsfølelse vanskelig kan vokse fram. Hva kan grunnen være til denne mangelen? At den skyldes bevisst politikk fra vår eller NMT's side vil vi uten videre avvise. Til dels kan det nok ha sammenheng med at å bringe slikt stoff krever større arbeid av misjonæren da han må engasjere folk og/eller oversette. Den viktigste grunnen er vel allikevel *fraværet* av planmessighet og bevisst politikk i vårt informasjonsarbeid. Den enkelte skriver om det som opptar han/hun i øyeblikket, uavhengig av hva andre måtte skrive/ikke skrive. Kan man få gjort noe med dette forholdet, har man også muligheten til å rette opp denne svært viktige mangelen ved vår informasjon. Kanskje kunne det også ha vært en tanke å opprette noen faste direkte kanaler mellom informasjonssekretariat og kirkeledelsen ute — f.eks i form av en «kirkeledernes spalte» i NMT som kunne gått på rundgang mellom de respektive kirker?

3. Intervjuformen:

Her må det imidlertid tilføyes at så negativ som en kunne få inntrykk av gjennom tabell 2, er allikevel ikke våre gassiske medarbeideres plass i in-

formasjonstjenesten. Tre oversikter over de intervjuer som er foretatt vil vise dette.

a. Hvor er intervjuene tatt opp?

Sted	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Norge	6	5	3	6	4	24
Madagaskar	2	3	6	7	2	20
Totalt	8	8	9	13	6	44

b. Hvem intervjuer?

Gruppe	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
NMT-redaksjon	6	4	4	6	4	24
Misjonærer	2	3	5	7	2	19
Andre	0	1	0	0	0	1
Totalt	8	8	9	13	6	44

c. Hvem intervjues?

Gruppe	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Gassiske medarbeidere	3	2	4	9	4	22
Misjonærer	3	3	3	3	0	12
Andre	2	3	2	1	2	10
Totalt	8	8	9	13	6	44

Merknader: Såvel tidligere misjonærer som misjonærer i arbeid er i disse tre tabellene talt med under rubrikken «misjonærer». Øyvind Dahl – som har foretatt et par av intervjuene og dessuten selv er blitt intervjuet en gang – er som intervjuer registrert under rubrikken «NMT's redaksjon»,

som intervjuobjekt under rubrikken «misjonær». «Andre» er bl.a. nordmenn som har besøkt Madagaskar, medarbeidere i amerikansk misjon, personer i NMS's ledelse o.a.

Kommentarer: Her kan en peke på interessante og positive trekk. Av tabell a. går det fram at intervjuene i de to første åra ble foretatt hovedsakelig i Norge. I 1976/77 er dette annerledes. De er i sterk grad også blitt tatt i bruk på Madagaskar. I tråd med dette ser en videre av tabell b. at intervjuformen har utviklet seg fra å være først og fremst en informasjonsmetode brukt av NMT's redaksjon til å bli mer og mer brukt også av misjonærer. Videre vel også i tråd med dette: tallene viser at det har blitt stadig mer vanlig å intervju gassiske medarbeidere. I 1977 viser statistikken hele 9 slike intervjuer — hvilket utgjør nesten 10 % av den totale informasjon fra Madagaskar dette året. Det er å håpe at de (foreløpig, da ikke alle nummer er registrert) svake tallene for 1978 vil vise seg å være et blaff, og at tendensen fra 1976/77 vil fortsette og helst ytterligere forsterkes i framtida.

Ser en litt på hvilke gassiske medarbeidere som er intervjuet i 1977, er det kirkas president (1), kirkas generalsekretær (1), synodepresidenter (2), lederen av Tombontsoa jordbruksskole (1), en representant for ungdomsbevegelsen «Groupe Biblique» (1) og de to gassere som for tida studerer ved Misjonshøyskolen i Stavanger (3). 4-5 av de intervjuede er altså sentrale personer i kirkeledelsen.

Når en er tilbøyelig til å regne intervjuformen som viktig, er det fordi en her har muligheten for å søke opp personer som en mener bør komme til orde (ikke bare kirkeledelsen), og dessuten fordi en har mulighet for å styre spørsmålsstillingen inn på områder en mener er vesentlige — bl.a. fordi det ellers informeres lite om dem.

4. Hvem kommer til orde gjennom Madagaskarinformasjonen.

Hvis vi «vrir» på tabell 2. «Hvem skriver om Madagaskar» slik at vi regner ikke intervjuene, men intervjuobjektene som informasjonskilder får vi følgende bilde:

Gruppe:	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Misjonærer i tjeneste	40(40)	59(60)	43(45)	66(71)	69(71)	277(287)
Gassiske medarbeidere	3 (0)	4 (2)	7 (3)	10 (1)	7 (3)	31 (9)
Tidligere misjonærer	7 (6)	3 (2)	7 (7)	7 (6)	1 (0)	25 (21)
Besøkende	6 (4)	1 (0)	1 (1)	3 (3)	2 (2)	13 (10)
NMT-redaksjon	2 (8)	0 (4)	4 (8)	1 (7)	2 (6)	9 (33)
Andre	1 (1)	2 (1)	3 (1)	5 (4)	1 (0)	12 (7)
Totalt	59(59)	69(69)	65(65)	92(92)	82(82)	367(367)

Merknader: Tallene i parantes er tallene fra tabell 2.

Kommentarer: Som en ser er misjonærer i tjeneste de desidert viktigste informasjonskildene — i alle fall statistisk sett. Om de er det også ut fra en ideell synsvinkel kan diskuteres. I alle fall i mange tilfeller må en regne med at våre gassiske medarbeidere har større forutsetninger enn oss til å leve med i, forstå og formidle de vanskeligheter en ung kirke har å stri med, formidle pulsslag fra dens daglige liv i spenningsfeltet mellom lov og evangelium og de spenninger som oppstår og gjør seg gjeldende i evangeliets møte med hedenskapet. Videre er det i dag i stadig sterkere grad gasserne selv som står i ledelsen og tar hånd om den allerede etablerte kirkas liv — vi «omdisponeres» etter hvert til mobile støttetropper som særlig settes inn i vanskelige situasjoner ved «frontene». Desto mer positivt er det derfor å kunne registrere at det har foregått en merkbar økning i «gassiske innslag» fra perioden rundt 1967/72 til de siste tre åra. Skal denne utviklinga opprettholdes er det nødvendig at det arbeides bevisst fra hver enkelt side.

Under rubrikken «andre» skjuler det seg et interessant poeng. Et av de tre bidrag som er registrert her i 1976 er et intervju med misjonssekretæren om situasjonen ved Mangarano. Videre finner vi blant de 5 bidragene under denne rubrikken i 1977 en artikkel av NMS's formann og en av assisterende misjonssekretær, samt et intervju med sistnevnte. I 1978 har man også et intervju med kontaktkontorets leder. Dette er de eneste ganger hjemmeledelsen tar til orde/kommer til orde i de 5 årgangene som er undersøkt her. I tre av de fem tilfeller skjer det gjennom intervjuer hvor initiativet ligger hos andre. Bare to ganger har altså ledelsen i Stavanger selv grepet pennen og skrevet om Madagaskar — begge ganger umiddelbart

etter besøk her ute. Man må konkludere med at NMS's ledelse ikke har vært aktive bidragsytere til Madagaskarinformasjonen i NMT. Nå kan en selvsagt spørre om dette er ledelsens oppgave. I alle fall er det ikke en oppgave som er pålagt dem i instruks form — men i denne sammenhengen må det også påpekes at i det daglige arbeid og når viktige avgjørelser som gjelder både kirke og misjon skal tas, er det misjonssekretariatet i Norge og ikke misjonærene på feltet kirkeledelsen har direkte kontakt med og forhandler med. Dette er fastlagt gjennom nye samarbeidsavtaler. Misjonssekretariatet «sitter på» et betydelig og viktig informasjonsmateriale, som en kunne ønske ble brakt videre i større grad. At dette ikke skjer kan en forstå ut fra arbeidsbyrden ved sekretariatet, men kunne ikke en slik informasjonskanal organiseres forholdsvis enkelt gjennom informasjonssekretariatet?

5. Hvor mye skriver den enkelte misjonær?

Antall art./antall misj.	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
1 artikkel (antall skrib.)	21	15	17	19	14	86
2 artikler (antall skrib.)	6	7	4	6	5	28
3-4 artikler (antall skrib.)	2	7	4	2	5	20
5 artikler eller mer (antall skrib.)	0	1	1	4	4	10
Totalt antall skribenter	29	30	26	31	28	144

Merknader: I denne tabellen er vi interessert i å se hvor aktive de enkelte misjonærer er. Tidligere misjonærer er ikke regnet med i tallene. I intervjuer er i denne tabellen ikke intervjuobjektene, men intervjuerne registrert.

Antall skribenter blant misjonærene er i virkeligheten noe større enn det som kommer fram gjennom tabellen, fordi her er regnet kun en skribent pr. familie. Selv om begge ektefellene i en del familier er aktive skribenter, har det vært nødvendig å gjøre det slik da enkelte artikler er undertegnet med begge ektefellers navn. Anslagsvis er antallet aktive skribenter blant misjonærene de siste tre åra en 5-6 mer enn det som kommer fram i tabellen. Det betyr at 35-40 % av det totale antall misjonærer på feltet — begge ektefeller inkludert — er aktive bidragsytere i NMT, eller motsatt: langt over halvparten skriver ikke i NMT.

Det må også gjøres oppmerksom på at flere av misjonærene skriver noe

mer i NMT enn det som kommer fram i denne tabellen, fordi her bare er telt med stoff som bringer informasjon om Madagaskar. I tillegg produserte Madagaskarmisjonærer i 1967 2 artikler med oppbyggelsesstoff, i 1972 3 artikler om misjonsteologiske spørsmål, i 1976 4 artikler med teologi/oppbyggelsesstoff, i 1977 5 artikler i samme kategori, samt en oversatt preken av rektor ved presteskolen og i 1978 hele 8 artikler av forskjellig karakter. 13 av disse artiklene var kronikker, hele 5 av de er fra 1978.

Kommentarer: Det totale antall skribenter har holdt seg svært konstant i alle de undersøkte årganger, men da det totale antall misjonærer i 1967 var høyere enn det er i dag, må det bety at det prosentvise antall misjonærer som skriver i dag er noe høyere enn det var tidligere, eller sagt med andre ord: det er i dag noe flere som tar sitt informasjonsansvar alvorlig. Det er positivt også fordi det normalt skulle tilsi en bredere dekning av det arbeidet som drives. Dette siste avhenger imidlertid naturligvis også av karakteren og kvaliteten av den informasjon som gis.

På den annen side var antallet artikler mest likelig fordelt mellom dem som skrev i 1967. Den store økningen av Madagaskarstoff totalt i 1977/78 (se tabell 1 og 4) skyldes altså ikke at skribentene er blitt flere, men at noen skrev svært mye. En skribent skrev i 1977 13 artikler, i 1978 12 — og i begge disse åra sto en 4-5 skribenter for ca. halvparten av det totale antall artikler som ble levert av misjonærer. Økningen i 1977/78 skyldes i hovedsak et lite antall «storskribenter».

6. I hvilken arbeidsperiode skrives det?

Periode	1967		1972		1976		1977		1978		Sum	
	art.	skrib.	art.	skrib.	art.	skrib.	art.	skrib.	art.	skrib.	art.	skrib.
1.periode	6	6	28	14	17	10	39	11	29	9	119	50
2.periode	5	3	11	6	18	10	21	11	25	12	80	42
3.periode e.mer	29	20	21	10	10	6	11	9	17	7	88	52
Totalt	40	29	60	30	45	26	71	31	71	28	287	144

Merknader: Man er klar over det problematiske i å operere med arbeidsperioder. For det første hadde ikke en normalperiode samme lengde i 1967 som den har i dag. Dessuten er det blitt mer og mer vanlig å stykke opp perioden ved å ta tre måneders «kortferie» i Norge etter tre år ute. I tillegg har man de ekstraordinære tilfeller at perioden av forskjellige

grunner forkortes eller forlenges i forhold til det normale. I slike tilfelle har en gått ut fra hvor mange år vedkommende har vært på feltet i alt og omregnet dette i «normalperioder» på fire år for å få et mest mulig riktig sammenlikningsforhold. Dermed skulle tabellen gi en god pekepinn om på hvilket tidspunkt i tjenesten det skrives.

Kommentarer: Tallene viser en interessant forskyvning i løpet av 10-års perioden. I 1967 sto 3. periodes misjonærer og folk som hadde vært enda lenger ute, sammen for over $\frac{2}{3}$ av det totale antall både når det gjelder artikler og skribenter. I 1972 var deres bidrag sunket til ca. $\frac{1}{3}$, i 1976 til knapt $\frac{1}{4}$, i 1977 knapt $\frac{1}{6}$ mens de i 1978 fikk en økning igjen til knapt $\frac{1}{4}$ av det totale antall artikler. Førsteperiodemisjonærene har på sin side stått for en *økning* i antallet bidrag som er nesten like markant, mens 2. periodes misjonærene har økt sakte, men sikkert for hver gang, med en relativ topp i 1976. Hva gjelder antallet *skribenter* har det vært nokså konstant for alle de tre gruppene vedkommende de siste tre åra. Vi kan konkludere med at 3. periodes misjonærene (el. mer) for ti år sida hadde nesten «monopol» på Madagaskarinformasjonen, mens 1. periodes misjonærene er de hyppigste informasjonskilder i dag. De tre siste åra har også 2. periodesmisjonærene kommet mye sterkere med i bildet. En kan spørre seg om hvorvidt 1. periodesmisjonærenes kraftige innats i 1977 har virket inspirerende på «de gamle» — i alle fall viser tallene fra 1978 en atskillig jevnere fordeling mellom alle de tre gruppene både når det gjelder antall artikler og antall skribenter.

Hva kan grunnene være til en slik utvikling? Noe av forklaringen ligger åpenbart i at antallet erfarne misjonærer var langt større for ti år sida enn det er i dag — såvel rent tallmessig som i prosent av det totale antall. På den annen side var *antallet* 1. og 2. periodesmisjonærer neppe lavere i 1967 enn det er i dag. At de ferske misjonærer i en slik grad har overtatt «informasjonshegemoniet» må i sterk grad henge sammen med økt frimodighet til å skrive, men sikkert også med økt følelse av forpliktelse og ansvar for informasjonsvirksomheten. Om det også innebærer økt syn for viktigheten av dette er det vanskeligere å ha noen sikker formening om. En annen ting er at denne utviklingen også synes å ha en sammenheng med at informasjonsstoffet i NMT i en viss grad har forandret *karakter* i løpet av 10-års perioden — noe vi kommer tilbake til senere.

7. Hvordan skrives det?

Stoffets karakter	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Rapporterende/presenteren.	15(17)	16(17)	11(17)	34(38)	28(29)	104(118)
Fortellende/opplevels.form.	4 (9)	12(13)	10(16)	8(11)	12(14)	46 (63)
Refererende	6 (7)	12(12)	10(11)	7 (7)	14(15)	49 (52)
Reflekterende/vurderende	3 (6)	7(11)	5 (6)	5(12)	3 (4)	24 (39)
Portretterende	5 (7)	6 (9)	3 (4)	6(10)	5 (6)	25 (36)
Historisk orienterende	0 (4)	3 (3)	-	1 (1)	4 (7)	8 (15)
Nyhetsformidlende	1 (1)	2 (2)	1 (5)	4 (6)	1 (1)	9 (15)
Annonserende/meldende	6 (7)	-	0 (1)	3 (5)	1 (2)	10 (15)
Fotoreportasjer	-	1 (1)	1 (1)	1 (1)	2 (2)	5 (5)
«Tanker»	-	-	3 (3)	-	1 (1)	4 (4)
Annet	0 (1)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	0 (1)	3 (5)
Totalt	40(59)	60(69)	45(65)	71(92)	71(82)	287(367)

Merknader: De første tallene er antall artikler signert misjonærer i tjeneste, tallene i parentes er det totale antall artikler innen hver kategori.

Kommentarer: Oppsettet av denne tabellen beror i stor grad på skjønnsmessige vurderinger. Den bør derfor ikke presses. Særlig er grensen mellom stoff som er gruppert under rubrikken «Rapporterende/presenterende» og stoff i gruppa «Fortellende/opplevelsesformidlende» ofte flytende. En har allikevel forsøkt å foreta et skille etter kriteriet: ligger vekten på mer objektivt å skildre forholdene/situasjonen i et distrikt, institusjon, osv. — eller ligger den på å formidle subjektivt mine opplevelser og inntrykk, de tingene som tilfeldigvis kom i min vei. Et annet problem er at en del av artiklene er av en slik karakter at det forsåvidt kunne rettferdiggjøre plassering under flere forskjellige av de i tabellen oppsatte kategorier stoff. En har da forsøkt å foreta en skjønnsmessig vurdering av hvor hovedvekten ligger. En har f.eks. en artikkel som formidler en del inntrykk fra en institusjon, men i sentrum står fortellingen om en viss person ved institusjonen. Det er først og fremst *vedkommendes historie* som skal fortelles. Artikkelen er da telt med under rubrikken «Portretterende», sammen med bl.a. minneord over avdøde medarbeidere, presentasjoner av bestemte personer o.l. Grensen mellom de øvrige kategorier er imidlertid som regel forholdsvis klar. Under rubrikken refererende er det talt med alle slags *referater* enten det er fra synodemøter, stevner, jubileer,

arbeidermøter eller misjonærmøtet. Under gruppa «Reflekterende/vurderende» er talt med *teoretisk stoff* av et hvert slag, f.eks. misjonsteologiske/strategiske vurderinger, men også stoff som vurderer kirkas arbeidssituasjon og framtidsplaner, forholdet kirke/misjon osv. Under rubrikken «nyhetsformidlende» finner en mesteparten av det politiske/samfunnsorienterte stoffet, mens rubrikken «annonserende» inneholder korte meldinger/kunngjøringer av forskjellige slag.

Klare utviklingslinjer over ti-års perioden er vanskelig å påvise på grunnlag av disse tallene. Skiftningene fra år til år er heller ikke særlig store for de fleste kategoriers vedkommende. En merker seg det store oppsvinget i antall artikler av rapporterende/presenterende karakter i 1977/78. Dette skyldes imidlertid i hovedsak den før omtalte artikkelseerien «NMS på Madagaskar» (12 art. i 1977, 7 art. i 1978). Alle artiklene i denne serien er talt med under denne rubrikken. Nyhetsformidlende stoff var det en god del av i 1976/77, mens 1978 tallet igjen er «normalt». Dette peker i retning av at økningen i 1976/77 ikke er uttrykk for noen klar utviklingstendens, men snarere har sammenheng med de omfattende politiske omveltningene på Madagaskar de senere år, og etterdønningene etter disse.

Ellers merker en seg at historisk orientert stoff hadde en kraftig oppsving i 1978 (7 artikler) etter å ha ligget langt nede i 1976/77. Det forholdvis høye tallet i 1967 (4) skyldes kirkas 100-års-jubileum som ble feiret det året. Om oppsvinget det siste året gir uttrykk for en tendens som vil vedvare, er det for tidlig å ha noen sikker formening om.

Forøvrig viser tallene at referater fra forskjellige arrangementer har en ganske bred plass i informasjonsbildet fra Madagaskar. Det er mer av slikt stoff enn det er både av skildring av enkeltpersoner (portretterende) og teoretisk stoff av forskjellig karakter (reflekterende/vurderende).

8. Hva skrives det om?

Temaer	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Fra arbeidet i distriktet	8 (8)	10(10)	8(9)	20(23)	10(11)	56(61)
Fra arbeidet/livet i institusj.	9(10)	7 (8)	8(9)	9(11)	8 (8)	41(46)
Turneer/evangeliser.mørke strøk	-	5 (5)	4(6)	4 (4)	18(19)	31(34)
Enkeltskjebner	3 (5)	6 (9)	3(4)	6 (8)	5 (6)	23(32)
Generelle glimt/inntrykk	2 (8)	6 (6)	1(6)	4 (7)	3 (4)	16(31)
Kirkelig arb.utenom NMS	4 (5)	5 (5)	5(5)	2 (2)	4 (4)	20(21)
Kirke, kirke/misjon	2 (4)	0 (3)	2(2)	5 (8)	1 (2)	10(19)
Politikk/samfunnsliv	1 (1)	2 (2)	2(7)	2 (4)	2 (2)	9(16)
Korte meldinger/kunngjør.	6 (7)	-	0(1)	5 (7)	1 (1)	12(16)
Historie/misjonshistorie	0 (4)	3 (3)	-	-	4 (7)	7(11)
Misjonsteologi/strategi	1 (1)	3 (4)	1(1)	2 (4)	-	7(10)
Vekkelsesbevegelsen	-	2 (2)	2(3)	1 (1)	2 (2)	7 (8)
Storstevner/ arbeidermøter	-	1 (1)	3(3)	1 (1)	2 (2)	7 (7)
Misjonærmøtet	1 (1)	2 (2)	1(1)	2 (2)	1 (1)	7 (7)
Ungdomsarbeidet	1 (1)	1 (1)	0(1)	1 (1)	1 (2)	4 (6)
Minneord over gass.medarb.	2 (2)	1 (1)	-	0 (2)	-	3 (5)
Telogisk arb.m.gass.forh.	-	1 (1)	2(2)	-	1 (1)	4 (4)
Kvinnearbeidet	-	-	-	1 (1)	3 (3)	4 (4)
Gassisk kultur/religion	0 (1)	1 (2)	-	-	1 (1)	2 (4)
Annet	0 (1)	4 (4)	3(5)	6 (6)	4 (6)	17(22)
Totalt	40(59)	60(69)	45(65)	71(92)	71(82)	287(363)

Merknader: Som i forrige tabell angir de første tallene antall artikler signert misjonærer i arbeid, tallene i parentes det totale antall artikler innenfor hver temagruppe.

Stoffgrupper som har 3 artikler eller mindre i alt er ikke ført opp spesielt, men registrert under «annet».

Kommentarer: Også denne tabellen vil nødvendigvis i noen grad bero på skjønsmessig vurdering, og man kunne også ha tenkt seg andre måter å ordne stoffet på. Et hovedproblem er at mange av artiklene er av en slik art at de inneholder elementer fra flere forskjellige av de angitte emneområder på en gang. Også her har vi da foretatt en skjønsmessig vurdering av hvor hovedtyngden i artikkelen/intervjuet ligger, og bare krysset av for

et tema pr. artikkel. F.eks. kan mange av artiklene om arbeidet i distriktet innholde opplysninger/beskrivelser av gassisk religion og kultur. Dette blir ikke registrert i denne tabellen med mindre disse innslagene er så sterke at de blir artikkelens egentlige tema.

En grundig analyse av de enkelte punkter vil sprengne rammen for denne undersøkelsen, så vi vil her bare trekke fram enkelte ting vi mener er vesentlige.

Det er neppe overraskende at glimt fra livet og arbeidet i distriktene og institusjonene (i all hovedsak hvor det er misjonærer) desidert topper statistikken.

Mer interessante er tallene for «*Turneer/evangelisering i mørke strøk*». Vi har i løpet av de siste åra fått en «ny type» misjonærer, de såkalte «evangelistmisjonærer», som skal ta seg spesielt av dette arbeidet. Disse skal i motsetning til de «gamle» distriktstyrere ikke ha ansvar for det allerede etablerte menighetsliv, men ha som spesiell oppgave å søke opp landsbyer som ikke er berørt av evangeliet — å nå ut i nye områder med budskapet, enten de arbeider på distriktplan eller innen større enheter. Dette arbeidet er gitt topp prioritet både av kirka og av misjonen, men sto allikevel meget svakt i informasjonsbildet til og med 1977. I 1978 fikk imidlertid dette stoffet en veldig oppsving — det ble faktiske plutselig den dominerende stoffgruppe med hele 19 artikler, eller 23 % av totalinformasjonen fra dette året. Det er grunn til å tro at dette indikerer en tendens som vil vedvare, og at NMT's lesere dermed etter hvert vil kunne danne seg et mer realistisk og kanskje nytt bilde av hedenskapets meget sterke — og kirkas ytterst svake — stilling i store deler av Madagaskar pr. i dag. Madagaskar er ikke bare «Solskinnsøya» i norsk misjonshistorie.

Det er positivt at det er skrevet forholdsvis mye om *kirke/misjon*. Dette har i stor grad sammenheng med den omlegging og omstrukturering av arbeids- og ansvarsområdet som har funnet sted i løpet av de siste åra, som en direkte følge av den nye samarbeidsavtalen mellom NMS og den gassisk-lutherske kirka — og som en indirekte følge av den politiske og nasjonale frigjøring og utvikling siden 1972. Positivt er det også at kirkelederne her ute har kommet ofte til orde om disse spørsmålene, hovedsakelig gjennom intervjuer. På den annen side er spørsmålet i liten grad tatt opp på bred basis i NMT. I mange av artiklene/intervjuene er kirke/misjon tatt opp nokså overfladisk og tilfeldig. Noe stereotyp er også dette stoffet fordi det svært ofte tas opp med utgangspunkt i spørsmålet: «trenger man fremdeles misjonærer på Madagaskar»? Man kunne ha tenkt seg også andre innfallsvinkler til dette emneområdet. I dag ønsker alle, såvel kirke, som misjonen og den enkelte misjonær at den gassisk-

lutherstke kirke må bli mest mulig uavhengig og sjølhjulpen på alle områder. Samtidig ønsker de aller fleste fremdelse misjonærer, fordi man som ansvarlige arbeidere ser at tida enda ikke er moden til å bryte disse båndene. I denne situasjonen blir konflikten: formell selvstendighet-praktisk avhengighet den egentlige og viktigste problemstillingen innen området kirke/misjon. Dette er ikke bare en fjern, teoretisk problemstilling, men en konflikt alle — såvel kirkas arbeidere som den enkelte misjonær — føler på og sliter med til daglig. Jeg tenker på den vanskelige balansegangen mellom på den ene sida: å arbeide fram mot en situasjon da misjonen ikke lenger er der, og på den annen side: ønsket om å nå lengst mulig i det daglige arbeidet her og nå. I denne sammenheng kan en også stille spørsmålet om det faktum at vi i dag er «degradert til fotsoldater» i en selvstendig kirke virkelig når fram og forstås av informasjonens adressat, så *misjonærsentret* det meste av informasjonen vår enda er. Det skrives enda lite om det arbeidet som drives i kirka, som misjonen ikke er direkte engasjert i. Et unntak er her stoff om vekkelsesbevegelsen som hele veien har hatt en viss plass i informasjonsbildet. Det er vårt inntrykk — på tross av visse unntak — at det fremdeles er berettiget å stille spørsmål om det ikke formidles et inntrykk av at misjonæren har en finger med i spillet i nesten alt arbeid som drives i kirka. En eventuell misforståelse i denne retning er naturligvis ikke tilsiktet, men kan likevel bli en følge av måten misjonsinformasjonen fungerer på. Blant annet kunne kanskje den før nevnte ide om en «kirkeledernes faste spalte» i NMT bøte noe på dette?

Vi noterer ellers at det er skrevet en god del — og godt — om *politikk og samfunnsliv* i perioden etter 1972. Dette har vært naturlig og har hatt stor interesse da landet har vært i gjennom ustabile tider, og det så godt som ikke har vært dekket i norske massemedia for øvrig. Denne informasjonen har imidlertid i hovedsak vært drevet av en mann. Om den gode tendensen vil holde seg i framtida er avhengig av om andre følger opp.

Vi har allerede nevnt at *historisk orienterte artikler* fikk et veldig oppsving i 1978 etter å ha vært helt borte i 1976/77. Etter vårt skjønn er det positivt at historiske aspekter ved tjenesten og historisk orienterte oversiktsartikler får spille med i det informasjonsbildet vi skaper. Det hører med, ikke minst for rett å kunne beskrive og forstå situasjonen her og nå.

Videre noterer en seg at *misjonsteologi/strategi*, herunder prioritering av arbeidsoppgaver, har vært en del framme i NMT, særlig i 1977. Det er forsåvidt naturlig da dette spørsmålet har vært viet stor oppmerksomhet og diskusjon i misjonærkollegiet — bl.a. var det en av hovedsakene på Misjonærmøtet både i 1977 og 1978. Dette henger vel igjen sammen med spesielt tre forhold: den før nevnte samarbeidsavtale mellom kirke og mi-

sjon, de vanskeligheter som bl.a. statens politikk har ført til ved mange av institusjonene hvor misjonen lenge har vært sterkt engasjert og dessuten med den gassisk-lutherske kirkes beslutning om å utvide sitt arbeidsområde til å omfatte hele Madagaskar — og misjonens eventuelle plass i en slik utvidelse. Positivt er det også at hjemmeledelsen har vært engasjert i debatten omkring misjonsstrategi/prioritering av arbeidsoppgaver gjennom tre bidrag i 1977 etter formannens og assisterende misjonssekretærs Madagaskarbesøk. *Misjonsmetoder* har det derimot kun vært arbeidet med i en artikkel fra 1978. Denne er registrert i rubrikken «teologisk arbeid med gassiske forhold».

Dette er forøvrig et emneområde som er svært lite berørt. Bortsett fra nevnte artikkel finner en en kronikk fra 1972 om kulturimperialisme/misjon og en dobbeltkronikk fra 1976 som gir en presentasjon og teologisk vurdering av vekkesbevegelsen på Madagaskar. For øvrig leter man forgjeves etter *teologisk arbeid* med sikte på spesielle gassiske forhold enten det dreier seg om kirkehistorisk arbeid, eller systematisk-teologiske vurderinger, tilrettelegging av etiske problemer, drøfting av andre kirkesamfunn/økumenikk eller spørsmål som sorterer under praktisk teologi. Dette er vel en naturlig utfordring først og fremst til de som er knyttet til presteskolen og bibelskolene. Nok et «hull» må sies å være *gassisk kultur og religion*. Riktignok skrives det ikke så rent lite om dette. Svært mange artikler formidler enkelte sider — særlig i forbindelse med enkeltpersoner eller menigheter i konflikt mellom kristendom og hedenskap. Dette blir imidlertid lett usammenhengende og tilfeldig, og i svært få av de nevnte artikler har dette stoffet egenverdi. Hovedvekten ligger gjerne på andre ting, og ingredienser av gassisk kultur og religion trekkes inn for såvidt som det tjener i en større sammenheng. Artikler som kan betegnes som presentasjon av religionsfenomenologiske eller etnologiske forhold forekommer ikke i løpet av de fem årganger som er undersøkt her. Dette er beklagelig ikke minst på bakgrunn av den lange og solide tradisjon madagaskarmisjonærer har på nettopp dette feltet.

9. Hvilke institusjoner møter vi i NMT?

Institusjon	1967	1972	1976	1977	1978	Sum
Bekoaka (spedalskarbeid)	2½	1	1	1	2	7½
Bibelskoler	1	-	-	2	2	5
Mangarano (spedalskarbeid)	3½	-	1	-	-	4½
Amboaloboka(bib.sk.for kv.)	-	-	1	1	2	4
Den norske skolen	-	-	1	3	-	4
Presteskolen	1	-	-	-	1	2
Tombontsoa (jordbruk)	1	-	-	1	-	2
Vohipeno (skolearbeid)	-	1	1	-	-	2
Ivohibe (skolearbeid)	-	1	-	-	1	2
Andre	1	5	4	3	-	13
Totalt	10	8	9	11	8	46

Kommentarer: Tabellen viser at det er spedalskarbeidet som har hatt den største plassen i informasjonen fra institusjonene (26 %), men tendensen er synkende de siste åra — i alle fall for Mangaranos vedkommende. Denne utviklingen synes å harmonere godt med den betydningen spedalskarbeidet hadde før og har i dag.

Noe overraskende er det kanskje at institusjonsarbeidet ikke har dekket «mer» enn 11-12 % av totalinformasjonen fra Madagaskar i løpet av de 5 årgangene som er undersøkt. En kan vel konstatere at distriktsstyrere/evangelistmisjonærer har vært mer aktive bidragsytere enn institusjonsmisjonærene. For øvrig synes utviklingen fra ca. 1/6 av totalinformasjonen i 1967 til ca. 1/10 i 1978 å være en naturlig utvikling med tanke på den — i alle fall i teorien — forsøksvise nedtrapping av vårt engasjement i en del institusjoner.

Det er påfallende hvor svakt presteskolen/bibelskolene — til tross for en viss bedring i 1978 — står i informasjonsbildet. Bare 7 av tilsammen 367 artikler fra de 5 åra som er undersøkt bringer stoff fra disse (bibelskolen for kvinner her ikke medregnet) — til tross for at dette er sterkt prioriterte arbeidsgrener såvel av kirka som av misjonen.

En ting som slår en ved gjennomlesningen av stoffet fra institusjonene er at det ikke kan sies å være tilstrekkelig klart og åpent redegjort for de betydelige vanskeligheter man strir med ved en del av disse for tiden — f.eks. på skole- og helsesektoren. En merker seg også at en del betydelige

institusjoner savnes på tabellen da de ikke er representert med mer enn en artikkel i løpet av de 5 årgangene som er undersøkt.

Noen refleksjoner om informasjonen i 1967 kontra informasjonen pr. i dag. Konklusjon.

En del momenter som framkommer direkte av det tallmaterialet som er framlagt har vi allerede kommentert. Bl.a. har vi kunnet oppspore en viss forandring eller utvikling når det gjelder bruken av intervjuformen, videre når det gjelder hvem som kommer til orde i informasjonen, i hvilken arbeidsperiode det skrives og også i noen grad når det gjelder forholdet mellom de enkelte temagrupper. Vi skal nå forsøke å formidle noen inntrykk vi har fått ved gjennomlesningen av materialet når det gjelder stoffets karakter eller måten det skrives på.

Det er da vårt inntrykk at stoffet har gjennomgått en viss karakterforandring i løpet av ti-års perioden — noe som ikke uten videre kan direkte utledes av de tabellene vi har brakt ovenfor. I de senere åra har en inntrykk av at misjonæren, når han/hun skal bringe informasjon til NMT, gjerne setter seg ned og forsøker å formidle noe en nettopp har opplevd — og er opptatt av akkurat nå. Følgelig får stoffet et impulsivt, levende preg — det blir i stor grad fortellende, beskrivende, refererende, formidlende av inntrykk. Samtidig er det vårt inntrykk at dette var noe annerledes i 1967. Stoffet var da ofte mer presenterende, rapporterende, systematiserende, og fikk kanskje i sterkere grad fram de større linjer og sammenhenger. Muligens treffer vi noe av det vi vil ha fram om vi benytter oss av to stikkord fra moderne filosofi: «eksistensiell informasjon» — «objektiverende informasjon». Selvsagt finner man mye informasjon med et «eksistensielt» preg også tidligere, og selvsagt bringes det også «objektiverende» informasjon i dag, men vi synes allikevel å kunne spore en viss utvikling i nevnte retning.

Om dette er riktig, rimer det godt med den utvikling vi registererte i tabell 6: at det i dag er de «ferske» misjonærer som dominerer i informasjonsbildet — og i det hele tatt reflekterer det vel det generasjonsskifte som har foregått i misjonærflokken på Madagaskar. Alle kan i og for seg drive det vi har kalt «eksistensiell informasjon», men å drive «objektiverende informasjon» krever i større grad innsikt, oversikt og kunnskaper. Tendensen til «eksistensiell informasjon» harmonerer og godt f.eks. med mangelen på teologisk arbeid med spesielle gassiske forhold og framstillinger av kulturelle og religiøse fenomener. I denne sammenheng må det imidlertid også innskytes at 1978 årgangen antyder at denne tendensen er i ferd med å snu seg. Blant annet er artikkelserien «NMS på Madagaskar» (som begynte i 1977) og de mange artiklene (7) som trekker fram historis-

ke aspekter ved tjenesten en indikator på dette. En synes å spore en større vilje til oversikt og helhetsforståelse i 1978 årgangen enn man gjorde tidligere.

Styrken ved «eksistensiell informasjon» er at stoffet blir spontant og levende — at leseren får anledning til å *leve med* i misjonærens og kirkas daglige liv enten det er preget av gleder eller skuffelser. Dessuten bidrar det til å hindre at en spesiell gruppe kommer til å dominere informasjonen ved at et større antall har forutsetning for å ta del. Svakheten ligger åpenbart i at informasjonen løper risikoen for å bli *overfladisk og usammenhengende* slik at proporsjonene utviskes og helhetssynet og oversikten går tapt for leseren. En overdynges av enkeltopplevelser, små glimt og tanker — ofte levende og engasjerende fortalt — men hjelpes ikke i tilstrekkelig grad til å leve seg inn i og danne seg et helhetsbilde av misjonens og kirkas situasjon og liv til en hver tid. Dette må den mer «objektiverende informasjon» bøte på. Å finne den riktige balansen her synes å være en av de store utfordringene i misjonens informasjonsarbeide: en skal skape «varme hjerter» — utfordre og inspirere til fornyet tjeneste, men samtidig skal en også skape forståelse og fellesskapsfølelse og formidle innsikt og kunnskap. Dette er hver ny «informasjonsgenerasjons» utfordring. Tidene forandrer seg og stiller stadig nye krav også til informasjonen. Skal vi ta opp utfordringen og komme videre er det viktig at det arbeides planmessig og bevisst med informasjonen — også i NMT.